

korteligen beskrifves i *Svenska Fornsäker*, 2:a häftet, sid. 8. Denna hage är föga aflägsen från en dylik å Björkö egor, i hvilken finnes den under N:r 3 (Sö. 41) beskrifne Runstenen. — Styckena ligga å en jämnare plats i hagen, omgifna af lägre kullar, och länge måste de här legat, efter ristningen är mycket angripen af jordsyra. Oaktadt flitigt sökande, har det felande icke kunnat återfinnas. De två qvarvarande hafva törhända hört tillsammans.»

S. Boije har lämnat följande noggranna beskrivning av ristningen: »Dybecks afteckning är mindre tillfredsställande och sämre än pastor Ljungs i Upsala universitets- biblioteks handskr. saml. S. 115. Styckena, nu 3, sedan det ena blifvit ytterligare sönderslaget, höra säkert samman (Dybeck »törhända«).

Inskriften: Yttre raden: 1:sta nu sönderslagna stycket: $\text{B}|\text{I}|\text{I}^{(1)}|\text{I}^{(2)}|^{(3)}$. 2:a stycket, $\text{N}^{(4)}|\text{I}^{(5)}:\text{I}|\text{I}^{(6)}|\text{N}^{(7)}|\text{R}^{(8)}(?)$
Inre raden; 2:a stycket + $^{(9)}|\text{I}|\text{I}^{(10)}|\text{B}|\text{I}^{(11)}|\text{I}^{(12)}$ 1:a stycket $|\text{I}|\text{I}^{(13)}$

1) = Ljung; Dybeck x. — 2) Oskadadt hos Ljung; båda kännestreckens spetsar skadade hos Dybeck, på stenen blott det nedre skadadt och dessutom kännestrecken utgående lägre på stafven än hos Dybeck. — 3) Ljung har en nästan oskadad staf och intet vidare på detta stycke; Dybeck har lemningar af ↑ och ytterligare en staf. På stenen finnes en staf af ungefär half längd utan spår af kännestreck och intet mer. Man skulle kunna tänka, att stenen blifvit efter Dybecks tid ytterligare skadad i kanten; men Ljungs innehåll stämmer med det nuvarande, om ock ej teckningen är fullt noggrann med afseende på måtten. Hela 2:dra styckets yttre rad är alldeles på tok hos Dybeck. — 4) Fullt tydligt, endast något af stafvens öfre del fattas. Derefter afflagning; i botten deraf är ingen runa märkbar; möjligen nedtill ett stycke af en staf. — 5) = Ljung; delvis skadadt af flaga, lutande. — 6) Öfre delen träffar en ojemn spricka, men är säker; = Ljung. — 7) Kännestreckets öfre del borta på grund af brottet; säker; = Ljung. — 8) Nedre tredjedelen af en staf (= Ljung) till brottkant och möjligen, der brottet träffar slingans inre streck, i sjelfva kanten en ungefär 10 mm lång huggen fåra; väl lemningar av R. — 9) Ej hos Ljung; orätt stäldt hos Dybeck. — 10) Säkert = Ljung; omhoppadt af Dybeck(?). — 11) Hel staf; ej såsom hos Dybeck. Derefter har Ljung :, Dybeck x, intetdera finnes; följande runa står strax bredvid I. — 12) Ungefär en half staf, = Ljung, ej hos Dybeck. — 13) Ej hos Ljung; af Dybeck orätt stäldt. — Det på stenen fristående Y är ej af Dybeck rätt placeradt, liksom ej heller de korsartade strecken rätt tecknade.»

Själv kunde jag vid ett par besök ej återfinna stenen. Den av Boije funna läsningen har troligen varit följande:

Yttre raden: - **pina : aft** — **ua : fabur** - Inre raden: - + **hialbi at ans** + R

Av vilket mansnamn ack. sg. **-ua** är återstod, kan ej sägas, jag förmodar *Salvi*.

Översättning: (N. N. reste sten) denna efter Salva, fader (sin, Gud) hjälpe hans ande!

44. Bergshammars kyrka, Jönåkers hd.

Pl. 14: B. 1147.

Litteratur: B. 1147; L. 889; Ransakn. 1667—84; J. Peringskiöld, Mon. X 28).

I *Ransakn.* 1667—84 uppgives: »Widh Bärghzhammars öster Kyrkoport ligger ett Stycke af en Steen med Runske bookstäfwer på skrifwit».

Enligt måtten i B. 1147 har runstensbiten varit 73 cm lång, 52 cm. bred och slingan 10 cm bred. Ämnet har säkerligen varit gråsten.

Av inskriften, som tyckes hava börjat i stenens topp till höger, voro början och slutet bevarade, nämligen:

5—232678. *Södermanlands runinskrifter.*

stinburk : kiar — : at : uibiurn sun. Utefter övre korsarmen t. h.: sin

5 10 15 20 25

Av 21 n finnes blott vänstra bistaven. Första namnet är ett kvinnonamn, jfr Sö. 128 Lid, 157 Årsta.

Översättning: Stenborg gjorde... efter Vibjörn, sin son.

45. St. Släbro, Nikolai sn, Jönåkers hd.

Pl. 28.

Litteratur: Ransakn. 1667—1684.

Uppgiften om runstenen i *Ransakn.* lyder sålunda: »I stoorä Släbro hage finnes 1 medh Klare bookstäfwer, är älliäst söndersprucken i twenne halfwor, och är temmeligen stoor». Fyra stycken av stenen lågo till 1880 å en berggudde ute i ån under vattnet i St. Släbro hage väster om gården. År 1880 fördes runstenen till Bagartorps folkskola och restes på en kulle å skolgården. Inga säkra gravhögar upptäcktes i den hage, där runstenen fanns.

Ämnet är grå gnejs. Höjden är 1,38 m, bredden över korsets kärna 1,50 m, slingans bredd 10—14 cm. Stenen är söndersprucken i tre stycken.

Nedersta styckets runor 1—3: **kai** ansluta sig omedelbart till 4—9 **rfastr** på övre vänstra stycket varigenom bildas namnet Gerfast; i 6 **a** är staven tydlig genom flinta, av 7 **s** finnes blott övre staven och mellanstreckets utgångspunkt, det övriga av runan är förstört genom en djup grop. Det andra namnet 10—17 är **aistfari**; en fåra från toppen av 11 **i** till foten av 13 **t** är icke huggen; 12 **s** är ^rvändruna. I 18—23 **raispu** saknas nedre staven av **p**. Kolon efter **stain**: **pansi**: **eftir**: äro föga utpräglade. Efter 39—44 **frayst**- som uppenbarligen är återstod av namnet *Frösten*, av vars **t** blott vänstra bistavens spets och större delen av staven finnes, är slingan bortslagen. I fortsättningen efter stenens fotsida finnes blott 45, ändan av en stav 2,5 cm nedifrån, som alltså tillhört ett släktskapsord antagligen **fapur**, och därefter följer på vänstra nedre stycket 46—48 **sin**, på vars **s** övre staven är utdragen till nedre linjen.

Återstoden av inskriften står på stenens yta innanför slingan. Av innehållet att döma torde inskriften längs högra slingan följa omedelbart efter den i huvudslingan och den längs vänstra slingan avsluta hela inskriften med en uppgift om ristaren.

Inskriften till höger är nämligen **auk at ruakn: brupur si: n**, som synnerligen väl ansluter sig till den föregående uppgiften om en avliden släkting. Namnet 54—58 **ruakn**, vars runor även Boije betecknar som säkra, är annars okänt. Jag antager därför att 54 **r** hör till prep. »efter», som alltså varit ristad **atr**, jfr **etir** L. 224, 1251; **itir** L. 253, 1365, Sö. 60, **ytir** L. 310, 1003, 1010, 1020, **atir** L. 629, **utur** L. 676, **utir** L. 1235, **yti** Sö. 191 Brunnsberg, Sö. 330 Årja, L. 1178, **itr**, Ög. 234, 235 Ö. Stenby, **atr** Flistad, Bugge, Ark. f. nord. fil. XVIII, s. 8, **etr** T. 113, **iutir** Ljungby, Brate 1904. Namnet har då varit 55—58 **uakn** *Vagn*, som särskilt är vanligt i Danmark, sällsynt i fvn. och i fsv. blott spåras i ett Ortsnamn. I 65—67 **si: n** har 67 **n** blivit avglömt och efteråt tillsatt under raden.

Innanför vänstra slingan finnes på nedersta stycket av stenen 68 **b**, vars bistavar tillsammans se ut som en säkert ristad bistav till **p**, delad i två hälfter av en naturlig fåra, och 2 cm t. h. därom toppen till en stav, 69 som förmodligen varit **r**. På övre vänstra stycket finnes en fåra, som även antages ristad av Boije och troligen varit bistaven till 70 **u**, 4 cm ovan vänstra övre styckets kant stå 71—72 **pr**, följda av ett kolon, vars nedre prick är mindre tydlig. Fortsättningen av den djupa grop, som förstört 6—7 **as** i huvudslingan, har nästan utplånat 73, som Boije med rätta antager snarare vara **u** än **r**; övre delen av runan är på ett mycket gropigt ställe, bistaven slutar 3,5 cm från slinglinjen, vartill nog ej heller staven har nått upp, som nedtill slutar 10 cm därifrån. 74 **i** anser även Boije vara säker; runan är 7 cm, väl begränsad i båda ändar. 75 **n** har en klar stav, och bistaven 4 cm, är bredare än den naturliga fåra, som fortsätter dit över toppen av 74 **i** till foten av 9 **r**. 76 **u** är klar, staven är 8 cm, bistaven utgår 4 cm uppifrån. 77—80 **rnir**: äro tydliga; 79 **i** har icke varit **a**.